

Alergologijos ir klinikinės imunologijos pažanga: jubiliejinė konferencija vainikavo šimtmečio patirtį ir klinikos dešimtmetį

BRIGITA GRADAUSKIENĖ

LSMU MA Imunologijos ir alergologijos klinika

Šie metai Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų Imunologijos ir alergologijos klinikai ypatingi – klinika mini savo veiklos 10-metį. Šį solidų jubiliejų vainikavo 2026 m. rugsėjo 11 d. Kaune vykusio tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Alergologijos ir klinikinės imunologijos pažanga“, simboliškai sutapusi ir su Lietuvos alergologijos 100-mečiu. Šios dvi datos nėra tik skaičiai kalendoriuje. Tai šimtmetį trukusios vizijos, prasidėjusios tarpukario Kauno laboratorijose prof. Vladui Lašui tyrinėjant anafilaksijos mechanizmus, ir dešimtmetį trunkančio modernaus aukščiausio lygio universitetinio klinikinio darbo sinergija. Per dešimtį metų klinika tapo ne tik vienu moderniausių šios srities centru šalyje, bet ir mokslo bei studijų avangardu alergologijos ir klinikinės imunologijos srityje.

Šiuolaikinė medicina neišsivaizduojama be gilaus žmogaus imuninės sistemos procesų supratimo. Alergologija ir klinikinė imunologija šiandien yra neatsiejamos ir vienos sparčiausiai besivystančių medicinos mokslo ir praktikos sričių. Šventinė konferencija tapo išskirtiniu renginiu, subūrusiu ne tik iškilus Lietuvos, bet ir užsienio šalių specialistus. Renginio metu apžvelgti reikšmingiausi alergologijos ir klinikinės imunologijos pasiekimai nacionaliniu bei tarptautiniu lygiu, aptartos naujausios diagnostikos ir gydymo galimybės, mokslo tendencijos bei ateities perspektyvos. Tuo pačiu tai tapo ir unikalia proga atsigręžti į nuveiktus darbus, įvertinti nueitą kelią ir padėkoti visiems, kurie prisidėjo bei prisideda prie šios medicinos srities puoselėjimo bei augimo Lietuvoje.

Konferencijos atidarymo valandą jubi-

Kauno klinikų Imunologijos ir alergologijos klinikos vadovė prof. dr. Brigita Gradauskienė

liejinės šventės dalyvius sveikino Kauno klinikų direktorius medicinai ir slaugai prof. dr. Kęstutis Stašaitis, kuris pasidalijo Imunologijos ir alergologijos klinikos steigimo ir raidos istorija. Laikmečio diktuojami ypatumai – ypač sparti imunologijos ir alergologijos mokslo raida bei šių žinių integravimo poreikis ne tik į specialistų rengimo programas, bet ir į šiuolaikinę klinikinę praktiką – natūraliai subrandino idėją kurti specializuotą padalinį.

Lietuvos alergologijos šimtmečio kelią nuo istorinio specialybės pamato iki šiuolaikinių perspektyvų apžvelgė Imunologijos ir alergologijos klinikos vadovė prof. dr. Brigita Gradauskienė. Lietuvos alergologijos istorinės ištakos neatsiejamai susijusios su prof. V. Lašo vardu. Būtent jo eksperimentiniai darbai XX a. trečiajame dešimtmetyje padėjo pamatus tam, kas vėliau tapo atskira medicinos specialybe.

Tuomečiame Lietuvos universitete prof. V. Lašas, tyręs anafilaksijos mechanizmus ir organizmo reaktyvumą, darbo rezultatus apibendrinęs monografijoje „Anafilaksija“ (eksperimentiniai tyrimai), 1926 m. rudenį Mokslo taryboje Kaune viešai apgynė pirmąją medicinos mokslo disertaciją Lietuvoje. Jo darbai ir įkurta mokykla tapo tvirtu pagrindu ateities mokslininkams ir būsimai klinicinei specialybei. Nors alerginių ligų diagnostika ir gydymas Kaune buvo vykdomi dešimtmečius, struktūrinis lūžis įvyko XXI a. pradžioje. Pirmąją modernaus centro užuomazga tapo 2002 m. Kauno klinikų Pulmonologijos ir imunologijos klinikoje įsteigtas Klinikinės imunologijos ir alergologijos sektorius, tačiau svarbiausiu žingsniu, suteikusių unikalią platformą medicinos mokslo srities ir klinikinės specialybės raidai, buvo Imunologijos ir alergologijos klinikos įkūrimas LSMU ir Kauno klinikose 2016 m. rugsėjo 1 d. Klinika suvienijo specialistus, dirbančius tiek klinikinės, tiek ir laboratorinės imunologijos bei alergologijos srityse, leido sutelkti moderniausią diagnostinę įrangą ir integruoti studijų bei mokslo procesus. Šiandien klinika, kurią sudaro Klinikinės imunologijos ir alergologijos ambulatori-

nis padalinys, Alerginių ir imuninių ligų diagnostikos ir gydymo dienos stacionaras bei Imunologijos laboratorija, veikia kaip dinamiškas organizmas, teikiantis aukščiausio lygio paslaugas pacientams ne tik iš visos Lietuvos, bet ir užsienio šalių. Klinikoje rengiamos ir vykdomos visų pakopų studijos: ikidiplominės, podiplominės bei doktorantūros studijų programos. 2022 m. Europos gydytojų specialistų sąjungos (angl. *European Union of Medical Specialists*, UEMS) ekspertų vertinimu Imunologijos ir alergologijos klinika akredituota kaip Europos alergologijos ir imunologijos centras. Užmegzti ryšiai ir bendradarbiavimas su Europos mokslo centrais bei aktyvus dalyvavimas tarptautinių organizacijų veikloje realizuojasi moksliniais tyrimais, sudaro puikias prielaidas sėkmingai diegti inovatyvius diagnostikos bei gydymo metodus kasdienėje praktikoje.

Jubiliejinė tarptautinė konferencija – tai žinių ir patirties sintezė. Pirmoje renginio dalyje pranešimus skaitė svečiai iš užsienio. Kaljario universiteto (Italija) profesorius Stefano Del Giacco, plačiai žinomas dėl savo lyderystės Europos alergologijos ir klinikinės imunologijos akademijoje (ėjo prezidento pareigas), apžvelgė šiuolaikinę

Kauno klinikų Imunologijos ir alergologijos klinikos kolektyvas ir renginio svečiai

astmos mechanizmų sampratą ir gydymo pagal ligos fenotipus ypatumus. Prof. dr. Alla Nakonečna iš Londono imperatoriškojo koledžo pristatė naujausias dilgėlinės gydymo perspektyvas. Išskirtinė alergologijos ir klinikinės imunologijos specialistams tema – imunomoduliuojantis gydymas, ypač alergenų specifinė imunoterapija. Į šiuos klausimus profesionaliai gilinosi ekspertai dr. Sandra del Pozo (Alkalos universitetas, Ispanija) ir prof. dr. Krzysztof Kowal (Balstogės medicinos universitetas, Lenkija), pateikdami valdymo įrankius bei taikomus modelius.

Gydytojams praktikams itin vertinga buvo antroji sesija, skirta kasdieniams iššūkiams spręsti. Aptarta atopinio dermatito diferencinė diagnostika, taip pat ūminės būklės – anafilaksijos ir alerginio rinito sankirtos, medikamentinės alergijos klinikiniai iššūkiai. Atskiras dėmesys skirtas imunologinės diagnostikos ir imunokorekcijos pažangai – pranešimai apie įgimtą ir įgytą angioedemą, antrinę hipogamaglobulinemiją šiuolaikinėje klinikinėje praktikoje. Pranešėjai – ly-

deriaujantys specialistai iš LSMU (doc. dr. Laura Tamašauskienė, doc. dr. Ieva Bajoriūnienė, doc. dr. Edita Gasiūnienė) ir Vilniaus universiteto (VU) (prof. dr. Laura Malinauskienė, prof. dr. Violeta Kvedarienė, doc. dr. Kotryna Linauskienė). Mokslinių pranešimų sesijoje – žvilgsnis į vykdomų naujausių klinikinių tyrimų duomenis (prof. dr. Maris Bukovskis iš Latvijos universiteto bei VU, LSMU mokslininkai).

Konferencija „Alergologijos ir klinikinės imunologijos pažanga“ dar kartą įrodo, kad Lietuvos imunologijos ir alergologijos mokslas žengia koja kojon su pasaulinėmis tendencijomis, o nueitas kelias – nuo prof. V. Lašo anafilaksijos teorijų iki šiuolaikinės klinikos – moderniausių imunologinių tyrimų ir individualizuoto imuninį atsaką koreguojančio gydymo – įpareigoja išlaikyti aukštą akademinę kartelę ir užtikrinti aukščiausius klinikinius standartus. Neabejojama, kad konferencijoje įgytos žinios taps vertingu įrankiu kasdieniame darbe, o užsimezgosios diskusijos ir partnerystės idėjos duos reikšmingą impulsą naujiems mokslo ir praktikos pasiekimams.